

Mál nr. 143/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 29. apríl 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags 20. maí 2025.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. maí 2025.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M varð fyrir líkamstjóni við störf sín hjá X 18. ágúst 2023, þar sem hún starfaði við þrif. Er atvikum lýst þannig að M hafi verið að fara niður stiga með fangið fullt af rúmfötum. Hún hafi síðan flækst í rúmfötunum með þeim afleiðingum að hún féll fram fyrir sig í stiganum og slasaðist. Í málskoti er á því byggt að þegar M slasaðist hafi handföngin á körfum þeim sem átti að nota við verkið verið brotin. Þá er upplýst að M hafi orðið óvinnufær í kjölfar vinnuslyssins.

Í málskotinu er frá því greint að gerð hafi verið krafa í ábyrgðartryggingu X hjá V en að þeirri kröfu hafi verið hafnað með bréfi dags. 29. apríl 2024. M telur að X beri skaðabótaábyrgð vegna afleiðinga vinnuslyssins. Í því sambandi er í málskoti m.a. vísað í 13., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, þar sem m.a. komi fram að atvinnurekanda sé skylt að tryggja að við framkvæmd vinnu skuli gætt fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustað. Einnig er vísað í reglur nr. 499/1994 um öryggi og hollustu þegar byrðar eru handleiknar. Telur M að ekki hafi verið hugað að þeim reglum hjá X þar sem körfur eða álíka búnaður hafi ekki verið til staðar til aðstoðar við framkvæmd starfsins. Bendir M á dóma þessu til stuðnings. Þá er einnig vísað til þess, með vísan í 1. mgr. 79. gr. sömu laga, að X hafi ekki tilkynnt um slysið til Vinnueftirlitsins eins og bar að gera. Telur M að þetta eigi að leiða til þess að X verði að bera hallann af mögulegum sönnunarskorti í málinu. Þá hafnar M því sem röngu og ósönnuðu að hún hafi vísitandi vikið frá verklagsreglum um notkun á körfum þegar slysið varð, enda hafi sá búnaður sem nota átti til verksins verið vanbúinn, ónothæfur og ófullnægjandi fyrir það verk sem henni var falið. Byggir M á því að úr þessu hafi verið bætt eftir slysið, nokkuð sem feli í sér viðurkenningu X á því að aðstæður hafi verið með öllu ófullnægjandi er slysið varð. Þá bendir M einnig á að það hafi verið tiltölulega einfalt fyrir X að tryggja að starfsaðstæður í umrætt sinn væru í lagi.

Í fyrirliggjandi bréfi V til lögmanns M, dags. 29. apríl 2024, og athugasemdum V til nefndarinnar, dags. 20. maí 2025, kemur fram að V telur X ekki bera skaðabótaábyrgð á vinnuslysi M enda verði það ekki rakið til vanbúnaðar á vinnustað X. Í því sambandi byggir V m.a. á að það sé rangt hjá M að umræddar körfur hafi ekki verið til staðar og í lagi á slysdegi. Tekur félagið fram að samkvæmt upplýsingum frá X hafi körfurnar verið tiltækar þann dag og að sú vinnuregla hafi gilt að starfmönnum bar að nota þær við störf sín. Því hafni X þeirri fullyrðingu að slysið hafi leitt til breytinga á verklagi. Hvað varðar skyldu X til að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins tekur V fram að það leiði ekki sjálfkrafa til skaðabótaábyrgðar vinnuveitanda þó sú skylda sé vanrækt. V telur því að fyrirliggjandi gögn sanni ekki að slys M verði rakið til saknæmrar háttsemi X. Þvert á móti sé þar einungis eigin sök M um að kenna. Í viðbótarathugasemdum M til nefndarinnar, dags. 23. maí 2025, er því hafnað að ósamræmi sé í lýsingum M af slysinu. Það sem hér skipti höfuðmáli sé sú staðreynd að starfsmönnum X hafi ekki staðið til boða nothæfar körfur á slysdegi. Skiptir þá ekki máli hvort þær voru yfir höfuð ekki til staðar eða ónothæfar. Í báðum tilvikum sé um að ræða saknæmar aðstæður sem X beri ábyrgð á. Þá er einnig bent á að þar sem tilkynningarskylda hafi verið vanrækt hafi X ekki tryggt sér sönnun fyrir því að aðstæður hafi verið fullnægjandi. Þegar svo hátti til beri að leggja framburð hins slasaða um aðstæður á vinnustað til grundvallar. Er í þessu sambandi vísað til nokkurra dóma. Að lokum er því vísað á bug að M hafi ekki fylgt heilbrigðis- og öryggisreglum X eða sýnt af sér óvarkárni í umrætt sinn.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýr að hugsanlegri skaðabótaábyrgð X á líkamstjóni M. Mögulegur bótaréttur byggir á því að M eigi skaðabótakröfu á hendur X á grundvelli annað hvort sakarreglunnar eða reglunnar um ábyrgð vinnuveitanda. Báðar þessar bótareglur gera það m.a. að skilyrði að M takist að sanna að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna sem X ber vinnuveitandaábyrgð á. Í tilvikum vinnuslysa getur þó sú tilkynningarskylda sem hvílir á vinnuveitanda eftir atvikum haft áhrif á það hvaða atvikalýsingu ber að leggja til grundvallar við mat á því hvort um saknæma háttsemi hafi verið að ræða.

Í gögnum málsins kemur fram að M byggir á því að henni hafi ekki staðið til boða að nota umræddar körfur við störf sín á slyssdegi nokkuð sem feli í sér að vinnuaðstæður hafi verið ófullnægjandi, sem aftur eigi að leiða til þess að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum vinnuslyssins.

Í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum segir eftirfarandi: „Atvinnurekandi skal án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings.“ Ekki virðist ágreiningur um það í málinu að X bar að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins og að það hafi ekki verið gert. Það liggur því fyrir að X uppfyllti ekki kröfur 1. mgr. 79. gr. framangreindra laga um að tilkynna beri um slys án ástæðulausrar tafar. Þegar svo háttar til, og ágreiningur er uppi í máli um atvik máls, getur vanrækslan leitt til þess að frásögn þess sem hefur orðið fyrir tjóni verði lögð til grundvallar í málinu. Nefndin telur að sú sé raunin í tilviki M. Því beri að leggja frásögn hennar um atvik máls, þar með talið aðstæður á vinnustað, til grundvallar mati á því hvort bótaskilyrði teljist uppfyllt. Það þýðir þó ekki sjálfkrafa að það teljist sannað að tjónið verði rakið til saknæmrar háttsemi. Nefndin telur hins vegar að óvinnufærni M í kjölfar slyssins og framangreint brot á tilkynningaskyldu, hafi gefið X ástæðu til að hlutast til um að málsatvik yrðu nánar upplýst. Það gerði X ekki. Í því mæli sem ágreiningur um málsatvik og vinnutilhögun snýr að atriðum sem ástæða er til að ætla að hefði mátt upplýsa betur með slíkri rannsókn, þar með talið hvort umræddar körfur hafi staðið M til boða eða ekki, verður X því að mati nefndarinnar að bera hallann.

Nefndin telur að við mat á því hvort slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X beri skaðabótaábyrgð á, beri því að miða við að M hafi í umrætt sinn ekki staðið til boða að nota körfur við verkið. Við mat á því hvort framangreint eigi að leiða til þess að saknæm háttsemi teljist sönnuð bendir nefndin á eftirfarandi. Nefndin telur að það verk sem M vann umrætt sinn hafi verið svo einfalt að ekki hafi verið þörf á því að nota umræddar körfur. Almennt er því ekki ástæða til að ætla að þó svo að M hagaði störfum sínum með þeim hætti sem raunin var, ætti því að fylgja sérstök slysaþætta. Þó svo að framan hafi verið fallist á að M hafi ekki staðið til boða að nota körfur við verkið, telur nefndin því ekki að M hafi tekist að sýna fram á slysið verði rakið til þess. Nefndin telur því ekki að slysið verði rakið til saknæmrar háttsemi sem X ber ábyrgð á.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir